

JWS

Johannes Wier Stichting
voor gezondheidszorg
en mensenrechten

SYMPOSIUM “HET MEDISCH BEROEPSGEHEIM: WAT IS HET ONS WAARD?”

Datum: 4 december 2015, 14.30 – 18.00 u.

Locatie: Amnestyhuis, Keizersgracht 177, 1016 DR Amsterdam ([routebeschrijving](#))

“Ik stel het belang van de patiënt voorop en eerbiedig zijn opvattingen. Ik zal aan de patiënt geen schade doen. Ik luister en zal hem goed inlichten. Ik zal geheim houden wat mij is toevertrouwd.”

Uit de Nederlandse artseneed van 2003 (VSNU, 2010, 5de herziene druk):

In het kader van de Dag van de Rechten van de Mens organiseert de Johannes Wier Stichting voor Gezondheidszorg en Mensenrechten op 4 december 2015 een symposium over een hoogst actueel en gevoelig onderwerp: het medisch beroepsgeheim. In toenemende mate lijkt het medisch beroepsgeheim als waarborg voor goede, toegankelijke zorg onder druk te staan omdat andere waarden lijken te prevaleren.

Al ± 400 jr. v. Chr. erkende Hippocrates het belang van het medisch beroepsgeheim en nog altijd staat deze centraal in de artseneed en gedragscodes van professionals in de zorg. Het beroepsgeheim dient niet alleen het individuele belang van de patiënt. Een zorgverlener mag niet zomaar vertrouwelijke informatie van de patiënt doorgeven aan derden. Het beroepsgeheim dient ook het collectieve belang van de maatschappij, namelijk dat iedereen – met welke achtergrond dan ook - hulp kan inroepen en kan rekenen op vertrouwelijkheid. Het beroepsgeheim waarborgt een gelijk recht op gezondheidszorg en garandeert dat een patiënt zijn zorgverlener alles kan vertellen.

Nederland heeft zich gecommitteerd aan verschillende internationale en Europese mensenrechtenverdragen die betrekking hebben op het medische beroepsgeheim. In het bijzonder het recht op gezondheid (zoals neergelegd in Artikel 12 het Internationaal Verdrag inzake de Economische Sociale en Culturele rechten van de Mens) en het recht op privacy (zoals beschreven in Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) zijn op dat gebied toonaangevend: beide rechten kunnen in het geding komen als het medische beroepsgeheim niet voldoende wordt nageleefd. Naast internationale wetgeving zijn er ook nationale wetten die kunnen conflicteren met het beperken van het medische beroepsgeheim. Dat geldt voor de Nederlandse grondwet, maar ook de Wet op de Geneeskundige Behandelings Overeenkomst (WGBO) en de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) zijn hier voorbeelden van.

Veranderingen zoals de recente decentralisatie, stelselwijzingen en daarmee samenhangende veranderingen in de wetgeving (bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet), de vlucht van de technologie (de elektronische gegevensuitwisseling), verschuivende maatschappelijke opvattingen (bijvoorbeeld over risicobeheersing en misdaadbestrijding) en andere (inter)nationale ontwikkelingen lijken het beroepsgeheim als waarborg voor goede zorg ter discussie te stellen. Veranderingen in de zorg en nieuwe vormen van samenwerking leiden op die manier mogelijk tot andere verhoudingen tussen degenen die zorg nodig hebben en zorg verlenen.

De kosten in de zorg blijven nog altijd stijgen, evenals andere collectieve uitgaven in de dienstensector. Gemeenten proberen de kosten van de jeugdzorg te beperken door o.a. medische dossiers bij huisartsen en andere verleners op te vragen. Daarnaast is gebleken dat er zorgaanbieders zijn die misbruik maken van hun positie door onterechte declaraties bij zorgverzekeraars in te dienen. Ook waren er bijvoorbeeld psychiaters die dubieuze medische verklaringen afgaven, waarmee fraude kon worden gepleegd met persoonsgebonden budgets en WAO/WIA gelden.

Als zorgverzekeraars vermoeden dat er onterechte declaraties zijn ingediend door zorgaanbieders biedt de Regeling Zorgverzekering in combinatie met artikel 87 van de Zorgverzekeringswet de, volgens de Wet bescherming persoonsgegevens noodzakelijke, juridische grondslag voor zorgverzekeraars om zonder medeweten en toestemming van een verzekerde diens medisch dossier in te zien. Daarnaast wil Minister Schippers, volgens een uitgelekte concept versie van een wettelijke regeling, verzekeringsartsen en medisch adviseurs verplichten hun beroepsgeheim opzij te zetten om daarmee fraude met uitkeringen en persoonsgebonden budgets te lijf te gaan.

De beheersbaarheid van de zorgkosten en het tegengaan van declaratie- en uitkeringsfraude is van maatschappelijk belang. Maar is betaalbaarheid van zorg en fraudebestrijding ons meer waard dan handhaving van het medisch beroepsgeheim? Staat het doorbreken van het beroepsgeheim niet haaks op de internationale en Europese verdragen die het medisch beroepsgeheim juist garanderen? Hoe verhoudt zich dat met de medische ethiek? En wat is de impact van het doorbreken van het beroepsgeheim op de zorgverlener, medisch adviseur of verzekeringsarts? Is de zorgverlener in staat om zich tegen de externe druk om het beroepsgeheim te doorbreken te weren? Zijn er alternatieven om de betaalbaarheid van zorg, het declaratiegedrag en uitkeringsfraude tegen te gaan?

Tegen deze achtergrond willen we op dit symposium ter gelegenheid van de Dag van de Rechten van de Mens de waarde van het beroepsgeheim aan de orde stellen. Na presentaties van de drie sprekers die verschillende kanten belichten gaan wij daarover met hen en met een vertegenwoordiger van een zorgverzekeraar en van het College Bescherming Persoonsgegevens in debat.

PROGRAMMA:

14.00 – 14.30 u.	Inloop
14.30 – 14.40	Opening door de dagvoorzitter, prof. dr. Arie C. Nieuwenhuijzen Kruseman, internist n.p., voormalig voorzitter KNMG
14.40 – 15.10	Het gezondheidsrecht en het medisch beroepsgeheim
Spreker: dr. mr. Sjaak Nouwt, adviseur gezondheidsrecht KNMG
15.10 – 15.40	De geheimhoudingsplicht: beroepsethisch kroonjuweel op de tocht?
Spreker: dr. Jos Kole, universitair docent beroepsethiek in de gezondheidszorg, IQ Healthcare, Radboudumc
15.40 – 16.00	Koffie en theepauze
16.00 – 16.30	Impact van het doorbreken van het medisch beroepsgeheim
Spreker: Job Nievaart, huisarts te Nieuwegein
16.30 – 17.15	Debat met forum van de sprekers, dr. Mr. Loes Markenstein, senior beleidsmedewerkster College bescherming persoonsgegevens en drs. Jan Kroes, divisie manager Zorg bij zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid
17.15 – 18.00	Informeel samenzijn met borrel